

ŠVEITSI-EESTI
koostööprogramm

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

KESKKONNAAMET

Looduskaitse tulemuslikkuse hindamine

Keskkonnaamet

Prangli maastikukaitseala

2026

Liggi Namm

PAME hindamismetoodika valmis Euroopa Liidu rahalisel toetusel tehnilise abi rahastamisvahendi kaudu ja koostöös Euroopa Komisjoni struktuurireformide toetamise peadirektoraadiga.

Üldinfo

Küsimus	Vastus
Kaitstava loodusobjekti nimi	Prangli maastikukaitseala
KKR kood	KLO1000018
Asukoht (maakonnad)	Harju maakond
Kaitse alla võtmise aeg (ala moodustamise aasta)	1999. a moodustati Prangli maastikukaitseala, millest osa (Kaitsemets (männik) Prangli sarel) võeti kaitse alla 1960. aastal.
Vöönd(id):	
loodusreservaatide arv	ei kohaldu
loodusreservaatide kogupindala	ei kohaldu
sihtkaitsevööndite arv	1
sihtkaitsevööndite kogupindala	59,3 ha
piiranguvööndite arv	1
piiranguvööndite kogupindala	70,8 ha
IUCN kategooria(d)	IV, V
Natura 2000 võrgustiku alad	Prangli loodusala
Kaitseala valitseja	Keskkonnaamet
Kogupindala (ha)	130
Maismaa pindala (ha)	129,3
Eraomandis oleva maa pindala (ha)	87,1
Kaitsekorralduskava nimi	Prangli loodusala kaitsekorralduskava 2016-2025
Kaitsekorralduskava tegevuskava periood	2016-2025
Tulemuslikkuse hindaja nimi	Liggi Namm
Tulemuslikkuse hindamise aasta	2026
Tulemuslikkuse hindamise kuupäev (pp.kk.aaaa). Kui hindamistabelit on värskemate andmete põhjal täiendatud, lisada ka uuendamise kuupäev ja vastava küsimuse number.	11.05.2026
Eelmise hindamise aeg (pp.kk.aaaa), s.h METT hindamine	
Loodusobjekti esile tõstmist vääriv tähtsus või eripära piirkonna, Eesti või Euroopa kontekstis* (*täita asjakohasusel)	

Hindamistabel

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
üldine	üldine	Kas alal on (ajakohane) kava?	Jah, alapõhine kaitsekorralduskava, lisaks kohalduvad liigikaitsekava(d) ja/või elupaiga tegevuskava(d)	EELIS	Kaitsekorralduskava on koostatud Prangli loodusala kohta, mis hõlmab hoiuala ja maastikukaitseala. Kohaldub ka pärandniitude tegevuskava ja merikotka kaitse tegevuskava.
planeerimine	seisund	Kas kõikide ala kaitseväärtuseks olevate liikide esinemise/seisundi info oli kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud?	Seisund oli määratud ≥90% väärtustele	kaitsekorralduskava	Kaitseväärtuseks (määrusega kaitse-eesmärgiks seatud) on üks liik - merikotkas, kelle seisund oli kindlaks tehtud.
planeerimine	seisund	Kas kõikide ala kaitseväärtuseks (kaitse-eesmärgiks) olevate elupaikade seisund oli kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud?	Seisund oli määratud 50-90% väärtustest	kaitsekorralduskava	Kaitseväärtuseks (määrusega kaitse-eesmärgiks seatud) on 10 elupaigatüüpi, millest kahe (2110 ja 2120) seisund ei olnud kindlaks tehtud.
planeerimine	seisund	Milline oli liikide seisundi andmete usaldusvärsus ja kvaliteet?	Väga hea - ≥90% seisundi hinnangutest põhineb ajakohastel kvantitatiivsetel andmetel (uuringud, seired, inventuurid, vaatlused)	kaitsekorralduskava	
planeerimine	seisund	Milline oli elupaikade seisundiandmete usaldusvärsus ja kvaliteet?	Hea - 50-90% seisundi hinnangutest põhineb ajakohastel kvantitatiivsetel andmetel (uuringud, seired, inventuurid, vaatlused)	kaitsekorralduskava	Halvaks on loetud kahe elupaigatüübi (eelluited (2110) ja valged luited (2120)) andmed, sest nende kohta info kaitsekorralduskavas puudub.
planeerimine	seisund	Kas eelmisel kaitsekorraldusperioodil/selle kaitsekorraldusperioodi algul tuvastati andmelünki, mis takistasid lähteolukorra (kaitseväärtuste seisundi) kindlaks määramist?	Andmelünkasid ei ole analüüsitud/kavas(-des) kajastatud	kaitsekorralduskava	Kahe elupaigatüübi (2110 ja 2120) andmed on kaitsekorralduskavas puudulikud, kuid inventuure või uuringuid pole planeeritud. Tulemuslikkuse hindaja tuvastas, et andmed nende elupaigatüüpide kohta olid EELISes olemas 2012. a lõpust, inventuurid olid tehtud 2001. ja 2010. a.
planeerimine	seisund	Kas tuvastatud andmelüngad on kaitsekorraldusperioodil täidetud?	Kõik tuvastatud andmelüngad on täidetud.	kaitsekorralduskava, EELIS	Kuigi kaitsekorralduskava ei tuvasta andmelünki ega plaani nende likvideerimiseks tegevusi, arvestab hindaja siinkohal, et hindamise käigus tuvastatud kaitsekorralduskava koostamise ajal olnud andmelüngad on täidetud (andmed elupaigatüüpide eelluited (2110) ja valged luited (2120) kohta on EELISes olemas). Siinkohal on arvestatud planeerimise etappi, mitte seda, et kaitsekorraldusperioodi lõpuks on need andmed vananenud.
planeerimine	survetegurid	Kas ala kõigi kaitseväärtuste osas on survetegurid (otsesed negatiivsed mõjutegurid) tuvastatud?	Survetegurid on kindlaks määratud pooltele või enamale (50% - <100%) kaitseväärtustest	kaitsekorralduskava	Üheteistkümnest kaitseväärtusest on survetegurid tuvastatud (sh öeldud, et need puuduvad) üheksal.
planeerimine	survetegurid	Kas survetegurite olulisus ja ulatus on kindlaks määratud?	Survetegurite ulatus ja olulisus on kindlaks määratud poolte või enama (50% - <100%) kaitseväärtuste ja survetegurite puhul	kaitsekorralduskava	Vastavalt juhistele on hindaja arvestanud olulisuse ja ulatuse kindlaks määratuna ka juhul, kui on üldised kirjeldused ja kui on öeldud, et survetegurid puuduvad. Metsastunud luudete (2180) survetegurite olulisus ja ulatus ei ole kindlaks määratud.
planeerimine	survetegurid	Nimeta ala kõige olulisemad survetegurid?	looduslikud protsessid; rohumaade hülgamine; sõidukitega sõitmine luudete ja rannikukooslustel	kaitsekorralduskava	erinevate luudete kinnikasvamine männiga, kadastike metsastumine; rannaniitude hoolduse lakkamine; sõidukitega sõitmine luudete ja rannikukooslustel
planeerimine	survetegurid	Kas arvesse on võetud ka väljastpoolt kaitseala tulenevaid survetegureid?	Kaitseala piiridest väljaspoolt tulenevaid survetegureid ei ole arvestatud või puudub vastav informatsioon	kaitsekorralduskava	
planeerimine	eesmärgid	Kas ala elurikkusega seotud kaitseväärtustele on seatud kaitse-eesmärgid?	Ala-spetsiifilised kaitse-eesmärgid on seatud pooltele või enamale (50% - <100%) kaitseväärtustest	kaitsekorralduskava	Üheteistkümnest kaitseväärtusest on eesmärgid seatud üheksal. Eesmärgid pole seatud eelluudetele (2110) ja valgetele luudetele (2120).
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitseväärtuste kaitse-eesmärgid määratlevad elupaikade ja liikide soovitava seisundi?	Kaitse-eesmärkidega täpsustati elupaikade/liikide soovivat seisundit. Sihtväärtused on kas kvantifitseeritud või ajaliselt piiritletud. / Konkreetset eesmärgid on pooltel või enamal (50% - <100%) kaitseväärtustest.	kaitsekorralduskava	
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitse-eesmärgid on seatud ka muudele kaitseväärtustele kui otseselt elurikkust puudutavatele kaitseväärtustele?	Ei	kaitsekorralduskava, Riigi Teataja	Määrusega (kaitse-eeskirjaga) on kaitseväärtuseks ka maastik ja maastikuilm, kuid sellele pole kaitsekorralduskavas eesmärgi seatud.
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitse-eesmärgid on seatud ka sellistele hüvedele/väärtustele, mis ei ole määrusega ala kaitseväärtuseks seatud?	Ei	kaitsekorralduskava, EELIS	
planeerimine	meetmed	Kas kaitsealal on vaja aktiivseid kaitsekorralduslikke tegevusi (lisaks LKS alusel kohalduvale kaitsekorrale/piirangutele)?	Jah, täiendav sekkumine on vajalik	kaitsekorralduskava, EELIS	Vajalik on hooldada ja taastada rannaniite (1630*), halle luiteid (2130*, ruskeid luiteid kukemargaga (2140*) ja kadastikke (5130).
planeerimine	meetmed	Kas kõikide kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamiseks kavandati vajalikud meetmed/tegevused?	Kaitsekorralduslikud meetmed on seatud kõikidele asjakohastele kaitse-eesmärkidele. Kõik meetmed on SMART.	kaitsekorralduskava	

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Seigitused, lisainfo/vastuse põhjendus
planeerimine	meetmed	Kas määratud meetmed näevad ette tegevusi väljaspool kaitseala piire?	Ei ole asjakohane (teadaolevalt puudub vajadus tegevusteks väljaspool piire)	kaitsekorralduskava	
planeerimine	meetmed	Kas tegevused käsitlesid kõiki kaitsealal tuvastatud ja kaitseväärtusi mõjutavaid survetegureid?	Kõikidel peamistel surveteguritel on vastav meede.	kaitsekorralduskava	
rakendamine	sisendid	Kas saab välja tuua muid puudujääke ala kaitsekorraldusega seotud teadmistes/alusinfos (peale seisundiandmete puudujääkide)?	Ei, kaitsekorraldusperioodil ei ole selgunud olulisi puudujääke teadmistes	Keskkonnaameti dokumendihaldussüst eem, piirkondlik juhtivspetsialist	
rakendamine	sisendid	Kas teostatud seire, inventuurid ja/või uuringud annavad piisava teabe, et hinnata ellu viidud tegevuste edukust ja kaitse-eesmärkide saavutamist või nende suunas liikumist?	Seire, inventuurid, uuringud võimaldab hinnata vähem kui poolte (<50%) tegevuste tulemuslikkust/kaitse-eesmärkide saavutatust	EELIS	Piisav teave on merikotka ja kadastike kohta.
rakendamine	sisendid	Kui teostatud seire, inventuurid ja/või uuringud ei anna piisavat teavet, siis mida tuleb teha, et puudujääke lahendada?	Vajalik on hinnata elupaigatüüpide seisundit, mitmed luite-elupaigatüübid on hinnatud 2010. ja 2001. aastal.	EELIS, hindaja arvamus	
rakendamine	sisendid	Kas seire-, inventuuride ja/või uuringute tulemusi kasutati ala kaitsekorralduse kohandamiseks?	Seiretulemusi on suures osas kasutatud ala kaitse korralduse/meetmete kohandamiseks	Keskkonnaameti dokumendihaldussüst eem, piirkondlik juhtivspetsialist	Uuringuid ja invetnuure on kasutatud Keskkonnaameti kooskõlastust vajavate tegevuste otsustes.
rakendamine	protsess	Kas huvirühmasid kaasati kaitsekorralduse/tegevuskava planeerimise etapis?	Jah - huvirühmi kaasati	kaitsekorralduskava	Toimus avalik koosolek.
rakendamine	protsess	Kas kaitseala väärtuste ja kaitsekorralduse valdkonnas pädevaid huvirühmasid kaasati kaitsekorralduse/tegevuskava rakendamisse?	Jah - huvirühmi kaasati	Keskkonnaameti piirkondlik juhtivspetsialist, hindaja teadmised	Pärandniitude hooldamine ja luitekoosluste taastamine toimus asjatundjate juhendamisel.
rakendamine	protsess	Kas konsultatsioonide või tegevuste koordineerimise käigus tekkis teadaolevaid konflikte (vastasseise)?	Jah - tekkis konflikte	Keskkonnaameti dokumendihaldussüst eem	Maaomanike tugev vastuseis ehituspiirangutele Aksi sihtkaitsevööndis.
rakendamine	protsess	Nimetage olulisemad konfliktkohad	kaitsekorra/piirangute rangus	Keskkonnaameti dokumendihaldussüst eem	Maaomanike tugev vastuseis ehituspiirangutele Aksi sihtkaitsevööndis.
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud pool-looduslike koosluste (niiduelupaikade) taastamistöde ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	kaitsekorralduskava	Pärandniitude taastamistööd ei ole kaitsekorralduskavas planeeritud.
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud märgaladega ja veekogudega (soolupaigad, jõed, järved) seotud taastamistööde ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	kaitsekorralduskava	Märgalade ja veekogudega seotud taastamistööd ei ole kaitsekorralduskavas planeeritud.
väljundid	meetmed	Milline on koosluste hooldamistööde ellu viimise seis?	Üle poole (50-90%) hooldusest vajavate koosluste pindalast on hooldusesse võetud.	kaitsekorralduskava, EELIS, loodushoiutööde andmed (sh RMK ja ELF talgud)	Kaitsekorralduskava nägi ette ligikaudu 27 ha pärandniitude ning 11 ha hallide luidete (2130*) ja ruskete luidete kukemarjaga (2140*) hooldamise. Pärandniitudest hooldati 2025. a 23,4 ha. Luidete hooldamist (pole vaja teha igal aastal) on tehtud 7 ha.
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud liigikaitsetööde ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	kaitsekorralduskava, EELIS, loodushoiutööde andmed (sh RMK ja ELF talgud)	Liigikaitseisi töid ei ole kaitsekorralduskavas planeeritud.
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud muude otseselt kaitseväärtustele suunatud meetmete (hooldus-, taastamis- ja ohjamismeetmed jms) ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	kaitsekorralduskava, EELIS, loodushoiutööde andmed (sh RMK ja ELF talgud)	Selliseid töid ei ole kaitsekorralduskavas planeeritud.

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Seigitused, lisainfo/vastuse põhjendus
väljundid	meetmed	Millised I ja II prioriteediga meetmed on tähtjaks rakendamata ja miks?	Tegemata on Aksi saarel soostunud ala veetaseme reguleerimise ekspertarvamuse koostamine, sest on leitud, et see pole vajalik. Tehtud ei ole kaitsekorralduskava tulemuslikkuse vahehindamist, sest puudus meetodika. Kaitsekorralduskava pole uuendatud ressursside piiratud tõttu. Infopäevi toetuste ja loodusväärtuste kohta pole korraldatud, kuid toetuste info levitamine toimub üleeestiliselt ja huvi korral eraviisiliselt.	kaitsekorralduskava, Keskkonnaameti looduskaitses planeerimise piirkondlik juhtivspetsialist	
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga inventuurid, seire ja uuringud on ellu viidud?	Ei ole asjakohane	kaitsekorralduskava, Keskkonnaameti piirkondlik juhtivspetsialist	Kaitsekorralduskavas planeeriti Aksi saarel soostunud ala veetaseme reguleerimise ekspertarvamuse koostamine. Ekspertarvamust pole koostatud ja see pole käesoleval ajal vajalik. Tegemist on looduslike protsessidega sihtkaitsevööndis ja kraavitus kahjustaks märgi elupaigatüüpe.
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga ala valitsemisega seotud meetmed (kavad, kaitse-eeskirjad jms) on ellu viidud?	Ükski planeeritud meetmetest ei ole rakendatud	Keskkonnaameti dokumendihaldussüst eem	Tulemuslikkuse vahehindamist ei ole tehtud. Kaitsekorralduskava ei ole 2025. aastaks uuendatud.
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga rekreatsiooni ja keskkonnaharidusega seotud meetmed on ellu viidud?	Üle poole (50-90%) planeeritud meetmetest on rakendatud.	Külastustaristu virtuaalkontor, Keskkonnaameti piirkondlik juhtivspetsialist	Tähised ja infotahvlid on paigaldatud. Kaitsekorralduskavas planeeritud infopäevi pole korraldatud.
väljundid	meetmed	Kas hinnataval perioodil on lisaks ellu viidud sellised kaitse-eesmärgid toetavaid tegevusi, mis ei ole ette nähtud kavaga?	Ei	Keskkonnaameti dokumendihaldussüst eem, loodushoiutööde andmed (sh RMK ja ELF talgud)	
väljundid	tulemused	Milline on nende liikide seisund, mille kaitseks ala on määratud?	Ühegi kaitseväärtuse seisund ei ole stabiilne või paranenud	EELIS, KESE, Nellis, R., 2020. Ekspert hinnang Prangli maastikukaitseala Aksi sihtkaitsevööndi ulatuse ja tzoneeringu muutmise kohta.	Alal on kaitseväärtuseks üks liik - merikotkas, kelle seisundi kaitsekorraldusperioodil (2016-2025) loeb hindaja halvenenuks, sest viimane edukas pesitsus registreeriti 2017. aastal. Alal on üks merikotka elupaik, mis asub Aksi saarel. 2020. ja 2021. aastal merikotkast alal ei registreeritud. 2023. ja 2024. aastal oli pesa asustatud, kuid pesitsemist kas ei toimunud või oli see edutu. R. Nellise 2020. a koostatud ekspertarvamuse kohaselt on merikotka seisundi halvenemine põhjustatud inimtegevusega kaasnevast häirimisest. Suures oses oli häirimine põhjustatud ebaseaduslikust ehitustegevusest. Ebaseaduslikult püstitatud ehitised on lähtuvalt kohtuotsusest ja varasema Keskkonnainspektsiooni ettekirjutusest lammutatud ning eeldatavasti häiring vähenenud, kuid selle mõjust merikotkale saab järeldusi teha pikema aja möödudes.
väljundid	tulemused	Kui asjakohane, siis milliste väärtuste seisund on halvenenud?	Halvenenuks võib lugeda merikotka seisundi.	EELIS, KESE, Nellis, R., 2020. Ekspert hinnang Prangli maastikukaitseala Aksi sihtkaitsevööndi ulatuse ja tzoneeringu muutmise kohta.	
väljundid	tulemused	Kui alla 90% liikide seisund on stabiilne või paranenud, siis palun tooge välja liikide seisundi halvenemise põhjused ja/või, millised tegevused on teie arvates vajalikud, et saavutada paremaid tulemusi?	Halvenemise põhjus on inimtegevuse põhjustatud häiring, mis 2026. aastaks on eeldatavasti vähenenud. Kas sellel on positiivne mõju merikotkale, näitavad pikemaajase seire tulemused.	EELIS, KESE, Nellis, R., 2020. Ekspert hinnang Prangli maastikukaitseala Aksi sihtkaitsevööndi ulatuse ja tzoneeringu muutmise kohta.	

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Seigitused, lisainfo/vastuse põhjendus
väljundid	tulemused	Milline on nende elupaikade seisund, mille kaitseks ala on määratud?	Üle poolte (50-90%) kaitseväärtuste seisund on paranenud või jäänud samaks.	EELIS, hindaja ekspertarvamus	Rannikelupaikade (2110, 2120, 1640) kohta kaasaegsed andmed puuduvad (invetneeritud 15-25 a tagasi) ja vastavalt juhistele tuleb lugeda nende seisund halvenenuks. Lisaks on vanades inventuurides märgitud, et neid on kahjustanud maastikusõidukiga sõitmine ja rannas sõitmise järgi tuvastati ka 2024. a Keskkonnaameti järelevalve käigus. 2019. a riiklik seire hindas Prangli saare lõunaosa seirepunktis rannikelupaikade seisundi soodsaks, kuid viitab probleemina ATVde ja krossimootorlastestega sõitmise. Kuna sõitmine on jätkuv probleem ja seire on üle 6 aasta vana, on seisundi hindamiseks vajalik läbi viia uus hindamine või inventeerimine. Prangli on tehtud hallide luidete (2130*) ja hariliku kukemarjaga luidete (2140*) taastamistöid, mistõttu on nende seisund eeldatavasti vähemalt stabiilne. Värskemaid andmeid pole rannikulõugaste (1150*) kohta, kuid nende iseloomu ja paiknemise tõttu on seisund eeldatavasti stabiilne. Mõnende rannikelupaigatüüpide pindala on võrreldes kaitsekorraldusperioodi algusega suurenenud, see on tingitud täpsemast kaardistusest (neid on leitud pärandniitude tüüpides kaasnevatena). Rannaniitude (1630*) ja kadastike (5130) pindala on vähesel määral vähenenud, kuid see on tingitud täpsemast inventuurist, mille käigus osa neist määrati 2021. a inventuuriga teisteks pärandniidutüüpideks. Kuna üle poole pärandniitudest hooldatakse karjatades, võib eeldada, et kokkuvõttes on nende seisund paranenud. Metsastunud luidete (2180) seisund on stabiilne (2020. a inventuuri alusel on pindala ja seisundinäitajad suures osas jäänud samaks). Liigirikaste madalsoode eri osade seisund on väga erinev - karjatataval osal eeldatavasti paranenud, 2015. a inventuuri alusel kasega võsastaval alal (ei hooldata) eeldatavasti halvenenud ning lisaks on ala, mille kohta kaasaegsed andmed puuduvad.
väljundid	tulemused	Kui asjakohane, siis milliste elupaikade seisund on halvenenud?	Probleem on mõnede elupaigatüüpide (2110, 2120, 1640, osaliselt 7230, 1630*) kohta kaasaegse info puudumine (andmed 15-25 a vanad)	EELIS	
väljundid	tulemused	Kui alla 90% elupaikade seisund on stabiilne või paranenud, siis palun tooge välja elupaikade seisundi halvenemise põhjused ja/või millised tegevused on teie arvates vajalikud, et saavutada paremaid tulemusi?	Vajalik on viia läbi inventuurid vananenud (15-25 a vanad) andmetega aladel. Eriti tugev probleem on rannikelupaikade andmetega, sest puudub kinnitatud inventeerimise metoodika. Probleem on maastikusõidukitega rannas sõitmine, mis kahjustab elupaigatüüpe.	EELIS, hindaja arvamus	
väljundid	tulemused	Milline on ala kaitsekorralduse mõju ökosüsteemi teenustele?	Ökosüsteemi teenuste pakkumine on oluliste muutusteta	Keskkonnaagentuur, ELME kaardikihid	Hindamisel on lähtutud suunistest vastamiseks sellest osast, mida teha siis, kui muutust pole võimalik hinnata. Prangli maastikukaitseala hindepunktid nelja ökosüsteemi teenuse (mulla org C, elupaigahüve, tolmeldamine, vee reguleerimisvõime) kaardi alusel on 6,82 (keskmine).
väljundid	tulemused	Millised on olnud muutused ala ökoloogilises sidususes?	Ökoloogiline sidusus on hea või paranenud	Keskkonnaagentuur, ELME kaardikihid	Hindamisel on lähtutud suunistest vastamiseks sellest osast, mida teha siis, kui muutust pole võimalik hinnata. Prangli maastikukaitseala sidususe hindepunktid ELME kaardikihtide alusel on 87,07 (hea).
väljundid	tulemused	Kas on tuvastatud ala kaitsekorra rikkumisi?	Jah, on tuvastatud kaitsekorra rikkumisi	OKAS, väärtemenetluse portaal	Ebaseaduslik ehitustegevus, väljaspool teid mootorsõidukiga sõitmine.
väljundid	tulemused	Kas tuvastatud ala kaitsekorra rikkumistel võib olla (oluline) mõju ala kaitseväärtustele?	Jah, rikkumistel on võimalik (oluline) mõju kaitseväärtustele	OKAS, väärtemenetluse portaal, Nellis, R., 2020. Ekspert hinnang Prangli maastikukaitseala Aksi sihtkaitsevööndi ulatuse ja tzoneeringu muutmise kohta, hindaja arvamus	Ebaseaduslik ehitustegevus ja väljaspool teid mootorsõidukiga sõitmine kahjustab ja hävitab kaitseväärtuseid.
väljundid	tulemused	Kas teie hinnangul on ala kaitsekord olnud sobiv ja piisavalt tõhus kaitse-eesmärkide saavutamise toetamiseks?	Jah	Riigi Teataja, EELIS	Kaitsekord on sobiv, probleem on sellest kinnipidamine.
väljundid	tulemused	Kas määrukses nimetatud ala kaitseväärtused on asjakohased ja piisavad?	Ei	EELIS	2021. a inventuuri järgi on alal umbes 9 ha liigirikkaid niite (6270*), mis tuleks lisada kaitseväärtuste hulka. 2025. a registreeriti Aksi saarel lumi-tundrasamblik, mis on Eesti punase nimestiku 2019. a hindamise järgi kriitilises seisus. 2026. a mais ei ole lumi-tundrasamblik (Flavocetraria nivalis) Eestis kaitsealune liik, kuid kui see peaks muutuma, tuleks kaaluda liigi lisamist maastikukaitseala kaitseväärtuste hulka.
väljundid	tulemused	Kui määrukses nimetatud ala kaitseväärtused ei ole asjakohased, siis millised muudatused oleksid vajalikud?	2021. a inventuuri järgi on alal umbes 9 ha liigirikkaid niite (6270*), mis tuleks lisada kaitseväärtuste hulka.	EELIS	
muu	muu	Muud tähelepanekud ja kommentaarid, mida soovite lisada	Maastikukaitseala loodusväärtused on suure külastatavuse jm inimtegevuse surve all. Huvitav on jälgida seiretulemustest, kuidas hakkab pärast ebaseaduslike hoonete lammutamist minema merikotkal (kas pesitsemine õnnestub ja mitu aastat kulub selleks aega).		

Skoor

	Max skoor	Hindamise skoor	Tulemus (%)
Koondskoor	92	57	62,0%
Üldine	3	3	100,0%
Seisund (planeerimine)	18	13	72,2%
Survetegurid (planeerimine)	9	4	44,4%
Eesmärgid (planeerimine)	12	5	41,7%
Meetmed (planeerimine)	6	6	100,0%
Sisendid (rakendamine)	9	6	66,7%
Protsess (rakendamine)	6	6	100,0%
Meetmed (väljundid)	9	4	44,4%
Tulemused (väljundid)	20	10	50,0%

Üldine	3	3	100,0%
Planeerimine	45	28	62,2%
Rakendamine	15	12	80,0%
Väljundid	29	14	48,3%

Mõisted ja lühendid

Mõiste	Selgitus
Kaitseväärtus	Ala kaitse alla võtmise määruks/kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eesmärk).
Kaitse-eesmärk	Kaitseväärtuse soovitud seisund.
Kava	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduse aluseks olev tegevuskava: kaitsekorralduskava, liigi kaitse tegevuskava, elupaiga tegevuskava.
KKK	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduskava.
Kaitsekorraldusperiood	Esmakordsel hindamisel ja ajakohase (s.t kava sisu on olnud üldjoontes jätkuvalt asjakohane) kava olemasolul on hinnatava kaitsekorraldusperioodi alguseks kava algus/koostamise aeg ja perioodi lõpuks hindamise aeg. Kava puudumisel ja/või korduval hindamisel saab kaitsekorraldusperioodiks arvestada hindamistsükli pikkust/eelmise hindamise läbi viimise aega (vastavalt hindamise korraldusele 10 või 12 aastat).
Survetegur	Kaitseväärtuse soodsa seisundi säilimist või saavutamist negatiivselt mõjutav tegur (nt reostuskoormus, häiringud, maaparanduse mõju, intensiivne maakasutus, võõrliikide surve jm)
Kaitsekorralduslikud meetmed	Tegevused, mida tuleb rakendada kaitse-eesmärkide saavutamiseks, sh eesmärkide saavutamist ohustavate mõjutegurite ohjamine. Kaitsekorralduslike meetmete hulka kuulub elupaikade kaitsmine, säilitamine, loomine, taastamine, majandamine. Käesoleva hindamise kontekstis on eristatud: - looduskaitsealadest ja/või ala kaitse-eeskirjast tulenev kaitsekord (õigusaktidega kehtestatud piirangud); - kaitseala n-õ aktiivne majandamine ehk täiendavate tegevuste planeerimine läbi tegevuskavade, tööplaanide, toetusprogrammide (nt elupaikade taastamine ja hooldamine, külastustaristu rajamine). N-õ aktiivsete meetmete puhul on omakorda eristatud: - looduskaitsemeetmed/otseselt kaitseväärtustele suunatud meetmed ehk tegevused, mille rakendamisest võib oodata otsest kasu liikide või elupaikade seisundile (nt elupaiga taastamine, elupaiga hooldamine, võõrliigi tõrje). - toetavad meetmed ehk tegevused, mille kasu kaitseväärtustele on kaudne (nt seire seisundi tuvastamiseks, kava koostamine ja tulemuslikkuse hindamine tegevuste planeerimiseks, haridusprogrammid teadlikkuse tõstmiseks, kaitseala tähistamine piirangute rakendamiseks jm)
SMART	Mõistet SMART (specific, measurable, achievable, relevant, time-bound) kasutatakse siinkohal kaitse-eesmärkide ja meetmete kontekstis. "SMART" mudelile vastav eesmärk või meede on konkreetne, mõõdetav, saavutatav, asjakohane ja ajaliselt määratletud.
Väljund (rakendatud tegevus)	Väljunditeks on ellu viidud tegevused ja nende mõõdetavad näitajad: nt taastatud või hooldatud alade pindala, rajatud külastustaristu pikkus, kontrollkäikude arv vms.
Tulemus (saavutatud seisund)	Tulemus on ellu viidud tegevuste abil saavutatud olukord, mis võib olla kirjeldatud läbi liikide ja elupaikade seisundi.
PAME hindamine	PAME (Protected Area Management Effectiveness) on IUCNi WCPA raamistikul põhinev lähenemine, millega hinnatakse kaitsealade valitsemise tulemuslikkust läbi aspekti kaudu — kontekst, planeerimine, sisendid, protsessid, väljundid ja tulemused. PAME hindamine näitab, kui hästi ala juhtimine aitab saavutada seatud looduskaitseelise eesmärgi.

Survetegurite kategooriad	Selgitus
põllumajandus	(intensiivne) maaharimine, karjatamine, taimekaitsevahendite ja väetiste kasutamine jm
rohumaade hülgamine	niitmise või karjatamise lõppemine
põllumajandusmaade kuivendamine	põllumajandusmaade maaparandusüsteemid
metsandus	raied, raadamine, metsastamine jm
metsamaade kuivendamine	metsamaade maaparandusüsteemid
kaevandamine	kaevandamine, s.h turbakaevandused
energia tootmine (sh infrastruktuur)	hüdroenergia, tuulepargid, päikesepargid, elektriliinid jm
transport	teed, raudteed, sadamad, maismaa- ja veeliiklus jm
ehitustegevus ja asustus	asustuse laienemine, ehitustegevus, puhketegevused, reostus asustusest, äri- ja tootmistegevusest jm
elusorganismide kasutus	vesiviljelus, kalastamine, jahipidamine, toidu ja muu materjali kogumine loodusest, liikide või elupaikade kahjustamine jm
militaartegevused ja muud inimsekkumised	militaarialad, tarastamine, vandalism
võõr- ja problemaatilised liigid	võõrliigid, probleemsed kodumaised liigid jm
segaallikatest põhjustatud reostus	heited vette, heited pinnasesse, heited õhku, müra, valgusreostus jm
inimtekkelised veerežiimi muutused	maaparandus, veekogude hüdroloogia muutmine, veevõtt jm
looduslikud protsessid	erosioon, eutrofeerumine, koosluste looduslik areng, kisklus, kobraste tegevus, haigused ja parasiidid jm
loodusõnnetused	torm, põleng, maalihe, üleujutus jm
kliimamuutused	põuad, üleujutused, veerežiimi muutused, liikide levikuareali muutumine jm kliimamuutuste mõjul
muu	

Loodusdirektiivi aruande hinnangud	Selgitus
soodne	favourable = FV
ebapiisav	unfavourable-inadequate= U1
halb	unfavourable-bad = U2
teadmata	unknown=XX